

Warszawa, 29.05. 2013 r.

Informacja sygnalna

WYNIKI BADAŃ GUS

WIOSENNA OCENA STANU UPRAW ROLNYCH I OGRODNICZYCH¹⁾
W 2013 r.

Wstępnie szacuje się, że w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jest większa od ubiegłorocznej i wynosi blisko 7,8 mln ha (zwiększenie o ok. 9,8%). Według wstępnych szacunków nastąpiło również zwiększenie powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ogółem o ok. 17,5% do ponad 0,8 mln ha, natomiast powierzchnię buraków cukrowych szacuje się na ok. 207,7 tys. ha tj. o 2,0% mniej niż w roku ubiegłym.

Straty zimowe i wiosenne w powierzchni zasiewów zbóż ozimych w bieżącym roku były niewielkie i wynosiły dla: pszenżyta ozimego ponad 0,9%, jęczmienia ozimego blisko 0,8%, żyta 0,7%, mieszanek zbożowych ozimych 0,6% i pszenicy ozimej nieco ponad 0,4%. Niewielkie straty odnotowano również w uprawach rzepaku i rzepiku ozimego - wyniosły one w bieżącym roku 1,2% areалу zasianego jesienią 2012 r. Na stan i zaawansowanie rozwoju upraw decydujący wpływ w bieżącym roku miał korzystny przebieg pogody jesienią ubiegłego roku, dobry rozwój i przygotowanie się roślin do zimowego spoczynku, a także przebieg warunków pogodowych w okresie zimy i nieco mniej korzystny układ warunków agrometeorologicznych dla upraw na przedwiośnie.

Stan zasiewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w połowie maja br. był znacznie lepszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (od 0,3 do 0,5 pkt. p). Ocena stanu zasiewów zbóż jarych pszenicy i pszenżyta była na poziomie ubiegłorocznej i średniej oceny z lat 2006-2010 r., natomiast dla jęczmienia, owsa i mieszanek zbożowych była niższa od oceny ubiegłorocznej o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego, ale na poziomie średniej oceny z lat 2006 - 2010 r.

¹⁾Informacja zawiera wyniki wiosennej oceny stanu upraw przeprowadzonej w I dekadzie maja 2013 r.

Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców terenowych GUS opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- wyniki badań stanu upraw w gospodarstwach rolnych osób prawnych i jednostkach organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.

Wiosenna ocena stanu upraw obejmuje również szacunek powierzchni zasiewów głównych upraw rolnych oraz szacunek strat zimowych i wczesno-wiosennych

Opracowanie:

Departament Rolnictwa

Kontakt w sprawach merytorycznych: K. Dziubiński, tel. 22 608 -33 -79 , S. Niszczoła tel. 22 608-33-53;
e-mail: k.dziubinski@stat.gov.pl, s.niszczoła@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS: tel. 22 608-34-75, fax 22 608-38-68,

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Pokój prasowy w holu głównym (do bezpośredniego odbioru materiałów prasowych) czynny w dniach publikowania o godz. 14:00

Internet: www.stat.gov.pl

Przedłużająca się zima spowodowała znaczne opóźnienie wegetacji drzew i krzewów owocowych oraz siewów warzyw gruntowych, jednak kwitnienie roślin sadowniczych oraz wschody roślin warzywniczych przebiegały na ogół w sprzyjających warunkach. W bieżącym roku nie zanotowano wiosennych przymrozków.

Przezimowanie roślin sadowniczych w okresie zimy 2012/2013 było na ogół dobre. W skali całego kraju nie zaobserwowano znaczących strat mrozowych w sadach. Uszkodzenia mrozowe zanotowano jedynie na niektórych niżej położonych plantacjach oraz w młodych nasadzeniach i gatunkach wrażliwych na mróz, takich jak: brzoskwinie, nektaryny, morele i czereśnie. Plantacje truskawek przezimowały w większości dobrze, jedynie na młodszych plantacjach wystąpiły niewielkie uszkodzenia.

Na wiosenną ocenę stanu upraw wpływ miały następujące czynniki:

- lepszy stan upraw ozimych przed ich wejściem w stan zimowego spoczynku na jesieni 2012 r. Rośliny dobrze rozkrzewione i w dobrej kondycji lepiej zniosły długą zimę i mrozy przy zalegającej pokrywie śnieżnej,
- długo zalegająca okrywa śnieżna spowodowała rejonami niewielkie szkody w wyniku wystąpienia pleśni śniegowej i wyprzenia, lokalnie na polach tworzyły się zastoiska wody osłabiające uprawy i znacznie utrudniające prowadzenie pierwszych prac polowych,
- słabe po zimie plantacje rolnicy zasilali nawozami, podsiewali, bronowali i w efekcie unikano zaorań,
- odnotowano większe straty na obszarach graniczących z kompleksami leśnymi spowodowane przez zwierzynę leśną, która osłabiona przedłużającą się zimą szukała pożywienia na polach uprawnych,
- dobre przezimowanie upraw sadowniczych spowodowane brakiem ekstremalnych temperatur zimą 2012/2013 r. i niewystąpieniem wiosennych przymrozków, które mogłyby uszkodzić pąki kwiatowe, kwiaty i zawiązki drzew i krzewów owocowych.

Warunki agrometeorologiczne*

Ocena stanu roślin jesienią 2012 r.

Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego. Ciepła, słoneczna i bezdeszczowa pogoda we wrześniu spowodowała przesuszenie gleby, miejscami znaczne, co utrudniało prace polowe i siewy ozimin. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Siewy zakończono do połowy października. Warunki wilgotnościowe gleby nie sprzyjały kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin. Znaczna poprawa stanu uwilgotnienia gleby nastąpiła dopiero w trzeciej dekadzie października.

Przebieg pogody w listopadzie był korzystny dla wzrostu ozimin. Utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Rośliny w końcowej fazie rozwoju były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniono jako dobry.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2012/2013

Przebieg pogody w grudniu 2012 r. nie stwarzał na ogół zagrożenia dla zimujących roślin. Występujące w grudniu ochłodzenie spowodowało zahamowanie procesów życiowych roślin. Notowane w ciągu miesiąca duże spadki temperatury dochodzące do -25°C , dzięki zalegającej pokrywie śnieżnej, nie spowodowały uszkodzenia roślin ozimych. Pod koniec grudnia w wyniku ocieplenia topniejący śnieg tworzył na polach zastoiska wody.

W styczniu i w lutym 2013 r. występujące znaczne spadki temperatury powietrza dochodzące nawet do -30°C , dzięki zalegającej dość grubej pokrywie śnieżnej, nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na wysokości węzła krzewienia.

W marcu nadal na polach leżała dość gruba pokrywa śnieżna, co chroniło rośliny przed mrozem i wiatrem. Pierwsza dekada kwietnia nadal była śnieżna i dość zimna i nie obserwowano oznak ruszenia wegetacji.

W pierwszej dekadzie kwietnia w całym kraju nadal trwała zimowa przerwa w wegetacji. Od początków drugiej dekady miesiąca wzrost średniej dobowej temperatury

* Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy oraz wstępną ocenę przezimowania i stanu upraw ozimych przedstawiono w notatce z dnia 30 kwietnia 2013 r. „Wstępna ocena przezimowania upraw ozimych w 2013 r.”

powietrza powyżej 5°C, przyczynił się do wzmożenia procesów fizjologicznych roślin. Lokalnie w pierwszej dekadzie kwietnia, a na znacznym obszarze Polski w drugiej dekadzie kwietnia nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. Korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Pod koniec pierwszej dekady kwietnia, w zachodnich województwach kraju, w niektórych rejonach rozpoczęto nawożenie ozimin, wykonywanie orek i przygotowywanie pól pod siew zbóż jarych, a także przesiewy po nielicznych zaoranych oziminach. Wzrost temperatury powietrza i korzystne warunki wilgotnościowe gleb w drugiej dekadzie kwietnia korzystnie wpłynęły na wschody wcześniej zasianych zbóż jarych i rozwój roślin.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2012 r. do wiosny 2013 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2012				
Wrzesień	14,3	1,3	42,4	74,2
Październik	8,3	-0,02	59,1	132,5
Listopad	5,5	2,5	40,3	96,5
ZIMA ^{b)} 2012/2013				
Grudzień	-2,2	-2,1	28,7	69,0
Styczeń	-2,8	-1,1	55,8	178,4
Luty	-0,6	0,2	31,8	119,0
WIOSNA ^{b)} 2013				
Marzec	-1,8	-4,5	38,6	114,3
Kwiecień	7,9	0,4	31,3	80,5

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Ocena stanu upraw rolnych

Zasiewy ozime

Z oceny przeprowadzonej w I dekadzie maja 2013 r. przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że stan zasiewów upraw ozimych jest lepszy od ubiegłorocznego. Oceniono go na 3,5 - 3,7 stopnia kwalifikacyjnego.

Tabl. 2. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych

Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}				
1986-1990 ^{b)}	3,7	3,6	3,6	.	3,5
1991-1995 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,4	3,2
1996-2000 ^{b)}	3,4	3,3	3,1	3,2	3,0
2001-2005 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,5	3,4
2006-2010 ^{b)}	3,7	3,5	3,5	3,6	3,6
2011	3,5	3,3	3,3	3,3	2,9
2012	3,2	3,3	3,2	3,2	3,1
2013	3,7	3,6	3,7	3,6	3,6

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy. b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów **pszenicy ozimej** oceniono na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,5 stopnia wyżej w porównaniu do roku ubiegłego oraz na tym samym poziomie w porównaniu do średniej z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim stan zasiewów pszenicy ozimej wahał się od 4,1 stopnia w województwie opolskim i 4,0 w województwie podkarpackim do 3,4 stopnia w województwie podlaskim. Stan lepszy niż przed rokiem wykazano w większości województw za wyjątkiem województw podkarpackiego i podlaskiego, w których ocena stanu zasiewów pszenicy ozimej była na poziomie ubiegłego roku. Najwyższą różnicę w ocenie stanu upraw pszenicy ozimej w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (wyżej o 1,1 stopnia) i lubuskim (wyżej o 1,0 stopnia).

Stan zasiewów **żyta** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia wyżej od oceny z roku ubiegłego i o 0,1 stopnia wyżej od średniej z lat 2006-2010. Zasiewy żyta w bieżącym roku najwyżej oceniono w województwach opolskim - na 4,0 stopnia i lubuskim - na 3,9 stopnia, a najniżej w województwie podlaskim - na 3,3 stopnia. W dwunastu województwach stan zasiewów żyta w bieżącym roku oceniono jako lepszy od analogicznej oceny w roku ubiegłym. W województwach: małopolskim i podlaskim odnotowano spadek oceny o 0,1 stopnia, a w województwach podkarpackim i warmińsko-mazurskim ocena stanu zasiewów żyta utrzymała się na poziomie ubiegłorocznej.

Stan zasiewów **jęczmienia ozimego** oceniono na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,5 stopnia kwalifikacyjnego wyżej w porównaniu z wiosenną oceną roku ubiegłego i o 0,2 stopnia wyżej od średniej z lat 2006-2010, przy czym we wszystkich województwach ocena ta była wyższa od ubiegłorocznej. Zasiewy jęczmienia ozimego najwyżej oceniono w województwie opolskim na 4,0 stopnia, a najniżej w województwie łódzkim na 3,4 stopnia. Największą różnicę w ocenie stanu upraw jęczmienia ozimego w porównaniu z ubiegłoroczną wiosenną oceną wykazano w województwach: kujawsko - pomorskim (wyżej o 1,3 stopnia) oraz lubuskim (wyżej o 1,0 stopnia).

Stan zasiewów **pszenżyta ozimego** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,4 stopnia wyżej w porównaniu z rokiem ubiegłym i na poziomie średniej z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu zasiewów pszenżyta ozimego wahały się od 4,0 stopnia w województwie opolskim do 3,4 stopnia w województwach: lubelskim, mazowieckim i podlaskim. Ocenę lepszą od ubiegłorocznej odnotowano we wszystkich województwach za wyjątkiem województw podkarpackiego i podlaskiego w których ocena była taka sama jak w roku ubiegłym.

Stan zasiewów **mieszanek zbożowych ozimych** oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia wyżej od oceny z wiosny roku ubiegłego. Ocena ta była w bieżącym roku wyższa od ubiegłorocznej w 13 województwach (wzrost wahał się od 0,1 do 0,9 stopnia), a niższa od ubiegłorocznej w 2 województwach: podkarpackim (niżej o 0,2 stopnia) i podlaskim (niżej o 0,1 stopnia), natomiast w województwie zachodniopomorskim ocena była na poziomie ubiegłorocznej.

Stan plantacji **rzepaku i rzepiku ozimego** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,5 stopnia wyżej niż przed rokiem i tak samo jak średnia z lat 2006-2010. Najlepszy był stan plantacji w województwie opolskim (oceniany na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego), a najslabszy w województwie kujawsko-pomorskim – 3,4 stopnia. Stan zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w 14 województwach oceniono jako lepszy od ubiegłorocznego, natomiast w województwie warmińsko - mazurskim ocena plantacji rzepaku i rzepiku ozimego była niższa od oceny z wiosny ubiegłego roku o 0,1 stopnia, a w województwie podlaskim – na poziomie oceny ubiegłorocznej. Największą różnicę w ocenie stanu upraw rzepaku i rzepiku ozimego w porównaniu z oceną ubiegłoroczną wykazało województwo kujawsko - pomorskie – wyżej o 1,2 stopnia oraz województwa: dolnośląskie i opolskie - wyżej o 0,8 stopnia.

Tabl. 3. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych wg województw

Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,7	3,6	3,7	3,6	3,5	3,6
Dolnośląskie	3,8	3,7	3,8	3,7	3,8	3,8
Kujawsko-pomorskie	3,6	3,5	3,6	3,6	3,4	3,4
Lubelskie	3,7	3,5	3,5	3,4	3,7	3,7
Lubuskie	3,7	3,9	3,8	3,8	3,8	3,6
Łódzkie	3,6	3,6	3,4	3,6	3,5	3,7
Małopolskie	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,8
Mazowieckie	3,6	3,5	3,5	3,4	3,4	3,5
Opolskie	4,1	4,0	4,0	4,0	3,8	3,9
Podkarpackie	4,0	3,8	3,8	3,7	3,6	3,7
Podlaskie	3,4	3,3	3,5	3,4	3,4	3,5
Pomorskie	3,6	3,5	3,5	3,5	3,3	3,5
Śląskie	3,6	3,7	3,6	3,7	3,6	3,6
Świętokrzyskie	3,7	3,8	3,8	3,7	3,6	3,7
Warmińsko-mazurskie	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Wielkopolskie	3,6	3,6	3,5	3,6	3,5	3,7
Zachodniopomorskie	3,7	3,6	3,8	3,6	3,2	3,7

a/ Stopień ‘5’ oznacza stan bardzo dobry, ‘4’ - dobry, ‘3’ - dostateczny, ‘2’ - słaby, ‘1’ zły, klęskowy.

Zasiewy jare

Przygotowanie gleby pod zasiewy zbóż jarych było utrudnione z powodu przedłużającej się zimy i zalegającego na polach śniegu. Możliwość wjazdu na pola na glebach lekkich pojawiła się dopiero na początku drugiej dekady kwietnia, a na ciężkich dopiero w drugiej połowie miesiąca. Po siewach warunki pogodowe i uwilgotnienie gleby były sprzyjające, co pozwoliło na szybkie i równomierne wschody roślin.

Tabl. 4. Wiosenna ocena stanu upraw jarych

Lata	Pszenica	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
2006 – 2010 ^{b)}	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,3
2011	3,4	3,4	3,4	3,3	3,4	3,1
2012	3,4	3,5	3,5	3,4	3,5	3,1
2013	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4

a/ Stopień ‘5’ oznacza stan bardzo dobry, ‘4’ - dobry, ‘3’ - dostateczny, 2- słaby, ‘1’ zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów zbóż jarych oceniono następująco:

- jęczmienia jarego, owsa i mieszanek zbożowych jarych na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego o 0,1 stopnia niżej jak w roku ubiegłym i tak jak średnia ocena z lat 2006 – 2010.
- pszenicy jarej i pszenżyta jarego – na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym, a także na poziomie średniej z lat 2006 – 2010.
- rzepaku i rzepiku jarego – na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego o 0,3 stopnia wyżej niż w roku ubiegłym, a tak jak średnio w latach 2006 – 2010.

Tabl. 5. Wiosenna ocena stanu upraw jarych wg województw

Województwa	Pszenica	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Dolnośląskie	3,6	3,6	3,5	3,7	3,5	3,6
Kujawsko-pomorskie	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,2
Lubelskie	3,6	3,6	3,5	3,5	3,6	3,5
Lubuskie	3,4	3,6	3,4	3,5	3,5	3,2
Łódzkie	3,4	3,3	3,4	3,4	3,4	3,3
Małopolskie	3,4	3,5	3,4	3,4	3,4	3,5
Mazowieckie	3,4	3,5	3,5	3,5	3,4	3,5
Opolskie	3,8	3,8	3,7	3,7	3,8	3,9
Podkarpackie	3,5	3,5	3,8	3,6	3,5	3,5
Podlaskie	3,2	3,2	3,3	3,1	3,2	3,4
Pomorskie	3,3	3,3	3,3	3,4	3,3	3,3
Śląskie	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,2
Świętokrzyskie	3,6	3,6	3,5	3,6	3,5	3,8
Warmińsko-mazurskie	3,4	3,4	3,4	3,5	3,4	3,4
Wielkopolskie	3,3	3,3	3,2	3,3	3,3	3,3
Zachodniopomorskie	3,4	3,4	3,4	3,3	3,4	3,3

a/ Stopień ‘5’ oznacza stan bardzo dobry, ‘4’ - dobry, ‘3’ - dostateczny, 2- słaby, ‘1’ zły, klęskowy.

Wstępne szacunki powierzchni niektórych upraw pod zbiory w 2013 r.

Wstępnie szacuje się, że jarych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zasiano blisko 3,2 mln ha, tj. o ok. 11,4% mniej niż powierzchnia zasiewów w roku ubiegłym.

Powierzchnię ozimych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oceniano na około 4,6 mln ha, tj. o około 31,6% więcej niż wynosiła powierzchnia zasiewów w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Ocenia się, że w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się powierzchnia uprawy żyta, pszenicy ozimej, pszenżyta ozimego, jęczmienia ozimego i mieszanek zbożowych jarych, a zmniejszyła się powierzchnia uprawy mieszanek

zbożowych ozimych oraz wszystkich zbóż jarych poza mieszankami zbożowymi. Łączną powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na 7754,8 tys. ha, tj. 9,8% więcej niż w roku ubiegłym. Oceniano, że ogólna powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (łącznie ozimego i jarego) wyniesie 846,6 tys. ha, tj. o 17,5% więcej niż w roku ubiegłym, powierzchnię buraków cukrowych szacuje się na poziomie ubiegłego roku tj. ok. 207,7 tys. ha, tj. o 2,0% mniej niż w poprzednim sezonie wegetacji.

Użytki zielone i plantacje koniczyny

Warunki wegetacji roślinności łąkowo-pastwiskowej w okresie przedwiośnia i wczesnej wiosny na ogół były niekorzystne. Stan użytków zielonych oceniono jednak lepiej niż w roku ubiegłym (ze względu na gwałtowne przyspieszenie wegetacji w końcu kwietnia i maju br.), jednak zbiór I pokosu może być nieco opóźniony, a wydajność mniejsza z uwagi na podtopienia, zwłaszcza w dorzeczach rzek. W związku z zaniechaniem hodowli bydła przez dużą część gospodarstw rolnych oraz niską ceną siana, znaczna część trwałych użytków zielonych jest niekoszona i nieużytkowana, co wpływa negatywnie na ich stan.

Tabl. 6. Ocena stanu upraw

Lata	Łąki	Pastwiska	Koniczyna czerwona ^{a)}
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{b)}		
1986-1990 ^{c)}	3,4	3,4	3,6
1991-1995 ^{c)}	3,2	3,2	3,4
1996-2000 ^{c)}	3,1	3,1	3,3
2001-2005 ^{c)}	3,3	3,2	3,5
2006-2010 ^{c)}	3,4	3,3	3,6
2011	3,4	3,4	3,5
2012	3,4	3,4	3,4
2013	3,5	3,4	3,5

a/ Koniczyna czerwona w czystym siewie i w mieszankach z trawami.

b/ Stopień ‘5’ oznacza stan bardzo dobry, ‘4’ - dobry, ‘3’ - dostateczny, ‘2’ - słaby, ‘1’ - zły, klęskowy.

c/ Przeciętne roczne.

W maju br. stan łąk trwałych oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego wyższa od ubiegłorocznej i średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu łąk trwałych wahały się od 3,7 stopnia kwalifikacyjnego w województwach: dolnośląskim, lubuskim i opolskim do 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwach podlaskim i zachodniopomorskim.

Stan **pastwisk** oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była na poziomie ubiegłorocznej i wyższa o 0,1 stopnia od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu pastwisk wahały się od 3,7 stopnia w województwach lubuskim i opolskim do 3,3 stopnia w województwach: kujawsko-pomorskim, podkarpackim i podlaskim.

Plantacje **koniczyny** w czystym siewie i w mieszankach z trawami oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego i jest to o 0,1 stopnia wyżej niż przed rokiem i o 0,1 stopnia niżej od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu koniczyny w czystym siewie i w mieszankach z trawami wahały się od 3,8 stopnia w województwach lubuskim i opolskim do 3,2 stopnia w województwie podlaskim.

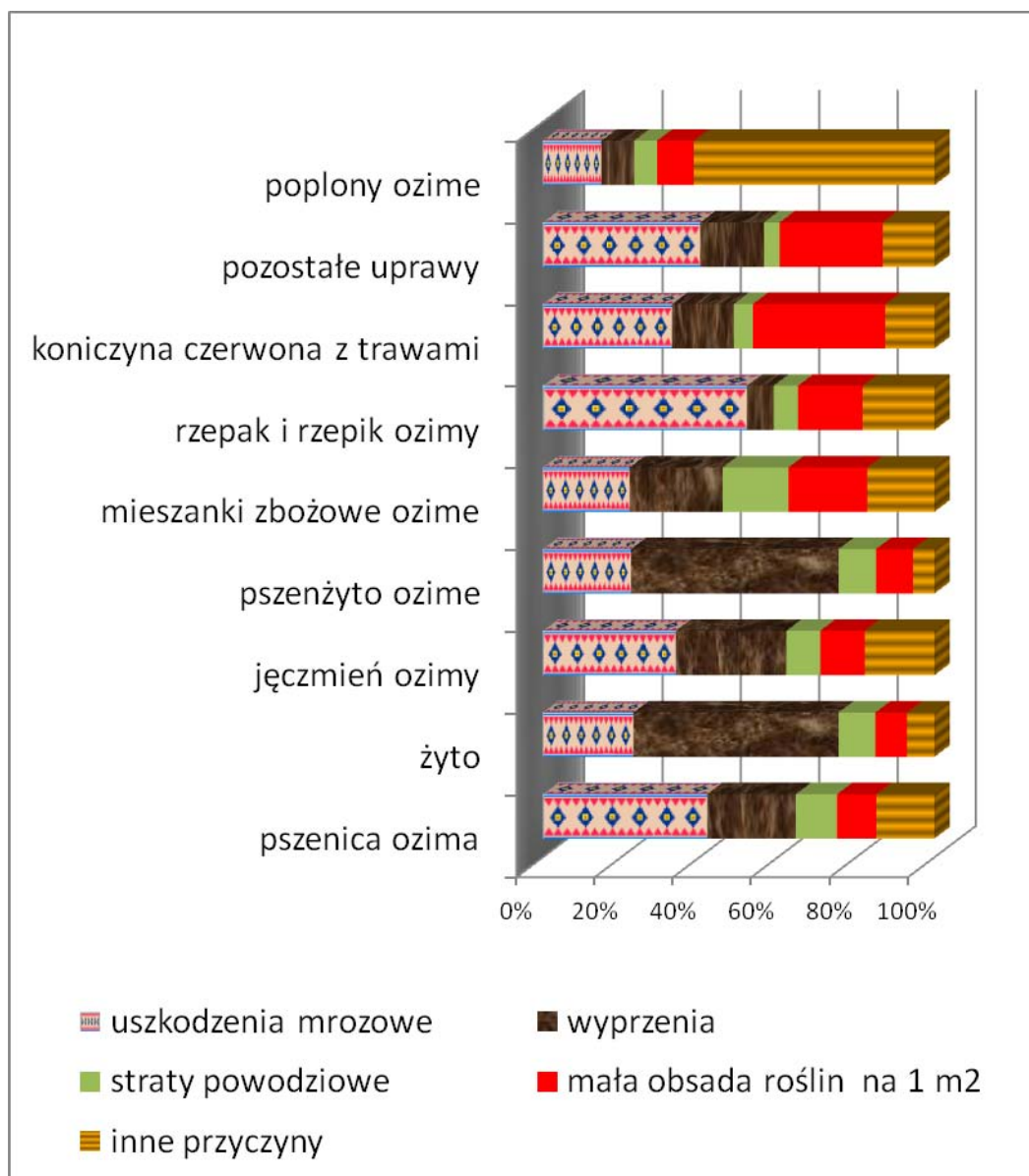
Ocena wielkości strat w uprawach ozimych

Straty w powierzchni zasiewów ozimin były zdecydowanie mniejsze od wysokich ubiegłorocznych.

Szacuje się, że do połowy maja zaorano lub zakwalifikowano do zaorania zbóż ozimych łącznie ok. 29,5 tys. ha powierzchni zasianej jesienią 2012 r. tj. 0,6% (w roku 2012 –24,6%), w tym ok. 8,2 tys. ha pszenicy ozimej (w 2012 r. – 649,0 tys. ha), żyta ok. 8,7 tys. ha (w 2012 r. – 69,2 tys. ha), jęczmienia ozimego ok. 1,6 tys. ha (w 2012 r. – 91,5 tys. ha), pszenżyta ozimego ok. 10,5 tys. ha (w 2012 r. – 327,4 tys. ha) i blisko 0,5 tys. ha mieszanek zbożowych ozimych.

Powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku ozimego zaoraną i zakwalifikowaną do zaorania w 2013 r. wyszacowano na ok. 9,8 tys. ha, tj. 1,2% powierzchni zasianej jesienią 2012 r. (w 2012 r. – 257,6 tys. ha).

Wykres 1. Procentowy udział zaorań upraw ze względu na przyczynę

Główną przyczyną zaorywania plantacji upraw ozimych podawaną przez rzeczoznawców terenowych GUS w bieżącym roku u większości upraw, były straty spowodowane uszkodzeniami mrozowymi oraz wyprzeniami.

Tabl. 7. Straty zimowe i wiosenne w zasiewach

Województwa	Pszenica ozima	Żyto	Jęczmień ozimy	Pszenżyto ozime	Mieszanki zbożowe ozime	Rzepak i rzepik ozimy	Koniczyna czerwona /a	Pozostałe uprawy rolne ozime	Poplony ozime
	w % ogólnej powierzchni danej uprawy								
Polska	0,4	0,7	0,8	0,9	0,6	1,2	0,6	0,3	1,0
Dolnośląskie	0,2	0,1	0,7	0,5	0,0	0,6	0,1	0,0	0,0
Kujawsko-pomorskie	0,2	0,1	0,3	0,1	0,5	0,4	0,5	0,4	0,1
Lubelskie	0,6	0,9	2,3	2,2	3,7	1,4	0,9	0,3	0,5
Lubuskie	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,6	0,5	0,1	3,4
Łódzkie	0,1	0,1	0,4	0,1	0,1	0,4	0,1	0,0	0,4
Małopolskie	0,4	0,8	0,7	0,5	0,7	2,8	0,2	0,2	0,0
Mazowieckie	0,6	0,8	1,1	0,8	0,9	5,4	0,4	0,1	1,5
Opolskie	0,0	0,1	0,3	0,1	2,7	0,8	0,0	0,2	2,9
Podkarpackie	0,1	0,3	0,3	0,1	0,0	0,3	0,3	0,0	1,4
Podlaskie	2,6	3,6	7,0	5,4	0,8	0,6	3,3	0,9	5,0
Pomorskie	0,8	1,2	1,4	1,6	2,7	1,2	0,1	0,1	1,9
Śląskie	0,2	0,1	0,3	0,2	0,0	1,0	0,2	0,2	0,6
Świętokrzyskie	0,4	0,4	0,7	0,4	0,2	0,7	1,3	0,5	0,0
Warmińsko-mazurskie	0,8	0,7	2,6	1,0	0,3	2,0	0,8	0,3	1,7
Wielkopolskie	0,5	0,3	0,5	0,3	0,3	1,1	0,6	0,2	0,1
Zachodniopomorskie	0,7	0,2	0,9	0,2	2,2	1,4	0,1	0,0	1,4

a/ Koniczyna czerwona w czystym siewie i w mieszankach z trawami

Największe straty zimowe i wiosenne w zasiewach odnotowano w województwach: podlaskim, pomorskim, lubelskim i mazowieckim.

Tabl. 8. Straty w uprawach ozimych

Wyszczególnienie	1986-1990 ^{a)}	1995	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	w % ogólnej powierzchni danej uprawy									
Zboża ozime	0,5	0,1	0,4	0,3	0,2	0,1	1,3	1,4	24,6	0,6
Pszenica	0,5	0,1	0,4	0,2	0,2	0,1	0,6	1,0	32,4	0,4
Żyto	0,4	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	1,4	1,8	5,3	0,7
Jęczmień	2,5	0,3	0,5	0,4	0,4	0,2	1,5	2,6	41,6	0,8
Pszenżyto	.	0,1	0,8	0,4	0,1	0,1	2,2	1,4	30,1	0,9
Mieszanki zbóż	.	.	0,3	0,3	0,2	0,2	0,7	1,0	17,4	0,6
Rzepak i rzepik	4,2	1,2	1,3	0,5	0,8	0,5	3,1	15,7	32,2	1,2
Koniczyna czerwona ^{b)}	0,3	0,2	0,4	0,4	1,2	0,3	0,6	0,9	5,1	0,6
Poplony ozime	1,1	2,7	0,4	6,8	2,8	0,7	1,0	1,9	9,4	1,0

a) Przeciętne roczne

b) Koniczyna czerwona w czystym siewie i w mieszankach z trawami

Straty w przechowywanych ziemiopłodach rolnych i ogrodniczych

Tabl. 9. Straty w przechowywanych ziemiopłodach

Lata	Ziemniaki	Kapusta	Cebula	Marchew jadalna	Buraki ćwikłowe	Pietruszka	Selery	Pory
	w % ogólnej ilości przechowywanych ziemiopłodów							
1986 - 1990 ^{a)}	16	20	13	14	8	14	15	15
1991 - 1995 ^{a)}	16	18	13	15	10	14	14	12
1996 - 2000 ^{a)}	15	18	14	17	11	16	16	17
2001 - 2005 ^{a)}	12	18	14	17	12	18	15	14
2006- 2010 ^{a)}	12	17	13	15	11	16	15	12
2011	12	16	14	15	12	16	16	12
2012	12	17	14	15	13	15	15	12
2013	11	17	13	15	13	15	15	12

a) Przeciętne roczne

Do przechowywania w okresie zimy 2012/2013 przeznaczono około 6,2 mln t ziemniaków, tj. ok. 68,3% zbiorów z 2012 r. (w roku poprzednim 59,8%). Straty w przechowywanych ziemniakach szacuje się na 11,2% ogólnej masy przeznaczonej do

przechowywania tj. o 0,4 pkt. proc. mniej niż w roku poprzednim. Największe straty w masie przechowywanych ziemniaków wystąpiły w województwach: zachodniopomorskim – 12,9% i pomorskim – 12,2%.

Straty w przechowywanych warzywach utrzymywały się na poziomie zbliżonym do lat poprzednich, jedynie dla cebuli były nieco niższe. Cebula z ostatnich zbiorów miała na ogół dostatecznie zaschniętą łuskę i charakteryzowała się dobrą jakością przechowalniczą. Podobnie jak w poprzednich sezonach przechowalniczych, zaobserwowano duże różnice w wysokości strat w zależności od rejonu kraju. Największy procent strat w przechowywanych warzywach wystąpił w województwie zachodniopomorskim, lecz największe bezwzględne straty masy przechowywanych warzyw zanotowano w województwie wielkopolskim, w którym ilość przechowywanego zbioru była bardzo duża.

Straty w przechowywanych jabłkach wyniosły w skali kraju ok. 11%.

Tabl. 10. Powierzchnie zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego zasiane jesienią i zaorane wiosną w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha		%
	zasiana	zaorana	
2013			
pszenica	1961240	8232	0,4
żyto	1261744	8735	0,7
jęczmień	208516	1639	0,8
pszenżyto	1107067	10535	0,9
mieszanki zbożowe	70828	465	0,6
rzepak i rzepik	825212	9851	1,2
2012			
pszenica	2000703	648959	32,4
żyto	1300486	69160	5,3
jęczmień	219917	91460	41,6
pszenżyto	1088950	327365	30,1
mieszanki zbożowe	74243	12891	17,4
rzepak i rzepik	801033	257648	32,2
2011			
pszenica	2007860	20877	1,0
żyto	1407749	25967	1,8
jęczmień	202323	5177	2,6
pszenżyto	1090454	15605	1,4
mieszanki zbożowe	70865	708	1,0
rzepak i rzepik	751970	118299	15,7
2010			
pszenica	1989199	11397	0,6
żyto	1413627	20389	1,4

jęczmień	202882	2991	1,5
pszenżyto	1132291	24790	2,2
mieszanki zbożowe	68272	511	0,7
rzepak i rzepik	765900	23296	3,0
2009			
pszenica	1932977	1981	0,1
żyto	1465651	983	0,1
jęczmień	195784	446	0,2
pszenżyto	1063302	720	0,1
mieszanki zbożowe	67597	121	0,2
rzepak i rzepik	722880	3484	0,5
2008			
pszenica	1864120	2875	0,2
żyto	1432510	2106	0,1
jęczmień	172345	746	0,4
pszenżyto	1013278	1225	0,1
mieszanki zbożowe	69326	105	0,2
rzepak i rzepik	728517	5644	0,8
2007			
pszenica	1858163	3664	0,2
żyto	1450859	3353	0,2
jęczmień	163772	629	0,4
pszenżyto	988484	4084	0,4
mieszanki zbożowe	64172	194	0,3
rzepak i rzepik	648127	3035	0,5
2006			
pszenica	1906370	29243	1,5
żyto	1516365	20558	1,4
jęczmień	158900	7602	4,8

pszenżyto	981612	27848	2,8
mieszanki zbożowe	57060	1178	2,1
rzepak i rzepik	517181	14977	2,9
2005			
pszenica	1851002	7917	0,4
żyto	1415336	4021	0,3
jęczmień	144497	752	0,5
pszenżyto	1076286	7396	0,7
mieszanki zbożowe	65597	153	0,2
rzepak i rzepik	516757	6390	1,2
2004			
pszenica	1940268	2934	0,2
żyto	1590517	1345	0,1
jęczmień	143215	590	0,4
pszenżyto	849141	914	0,1
mieszanki zbożowe	52892	139	1,6

rzepak i rzepik	462696	7475	1,6
2003			
pszenica	1968633	88474	4,5
żyto	1633087	7157	0,4
jęczmień	168911	46218	27,4
pszenżyto	796905	11893	1,5
mieszanki zbożowe	56623	1285	2,3
rzepak i rzepik	474859	180898	38,1
2002			
pszenica	1971263	10033	0,5
żyto	2051517	9730	0,5
jęczmień	143344	4397	3,1
pszenżyto	653347	4216	0,6
mieszanki zbożowe	30542	341	1,1
rzepak i rzepik	387024	19335	5,0

Ocena stanu upraw ogrodniczych

Zima 2012/2013 nie spowodowała na ogół strat w uprawach sadowniczych. W skali całego kraju nie zaobserwowano znaczących uszkodzeń mrozowych w sadach oraz w uprawach truskawek; niewielkie straty mrozowe zanotowano jedynie na niektórych niżej położonych plantacjach. Ponadto, lokalnie zanotowano uszkodzenia wywołane przez marcowe mrozy, które wystąpiły po okresie dość wysokich temperatur. Gwałtowne ocieplenie, jakie miało miejsce na przełomie lutego i marca, spowodowało, że drzewa zaczęły się rozhartowywać i stały się bardziej podatne na działanie niskich temperatur. Dotyczyło to szczególnie gatunków bardziej wrażliwych na mróz (takich jak: brzoskwinie, morele i czereśnie), lecz skala zjawiska nie była zbyt duża i większych strat nie zanotowano. Silne mrozy występowały zwykle jednocześnie z grubą okrywą śnieżną, co chroniło rośliny przed przemarzeniem. Gruba okrywa śnieżna szczególnie korzystnie wpłynęła na przetrwanie plantacji truskawek. Niewielkie straty mrozowe dotyczyły głównie młodych nasadzeń. Powierzchnia uprawy truskawek w porównaniu do roku poprzedniego uległa niewielkiemu zwiększeniu.

Przedłużająca się zima spowodowała natomiast znaczne opóźnienie wegetacji drzew i krzewów owocowych. Chociaż kwitnienie drzew owocowych było opóźnione i dla wielu gatunków wystąpiło równocześnie, to na ogół przebiegało w sprzyjających, stabilnych warunkach pogodowych. Wiosennych przymrozków w zasadzie nie zanotowano. Mimo zdecydowanie mniejszej ilości pszczół, warunki do zapylania były wyjątkowo korzystne i zawiązywanie owoców na ogół dobre. Obficie kwitły czereśnie, wiśnie i grusze, znacznie słabiej śliwy. Kwitnienie jabłoni było uzależnione od odmiany (przemienność owocowania).

Ze względu na przedłużającą się zimę i zalegającą jeszcze w początku kwietnia pokrywą śnieżną, nie można było w terminie rozpocząć prac polowych i siewów warzyw do gruntu. Do opóźnienia prac polowych przyczyniły się w dalszej kolejności duże ilości wody z topniejącego śniegu, które spowodowały nadmiar wilgoci w glebie, a nawet podtopienia pól, uniemożliwiając prowadzenie jakichkolwiek prac. W związku z tym siewy warzyw gruntowych na przeważającym obszarze kraju rozpoczęły się znacznie później niż w latach przeciętnych. Do siewów warzyw przystąpiono w zasadzie dopiero w drugiej dekadzie kwietnia, a w niektórych rejonach (w północno-wschodniej części kraju) nawet później, tj. w trzeciej dekadzie. Wcześniej warzywa wysiewano jedynie w ogrzewanych szklarniach i tunelach foliowych na rozsady warzyw gruntowych oraz na przyspieszony zbiór. Część rozsad wysadzonych do tuneli na początku marca, przemarzła z powodu występujących później mrozów, a spora część przerosła (nie nadawała się do sadzenia), ponieważ rolnicy nie mogli wysadzić rozsady na pola w odpowiednim terminie. Przeciętnie siewy warzyw na glebach lżejszych rozpoczęto około 15 kwietnia, a na glebach zwięzłych gdzie było bardzo mokro dopiero po 20 kwietnia. Znaczne opóźnienie spowodowało konieczność rezygnacji z uprawy części wczesnych odmian warzyw. Dla niektórych warzyw optymalne terminy siewu przesunęły się o miesiąc.

Pomimo opóźnienia siewów warunki atmosferyczne na ogół sprzyjały wschodom i wzrostowi warzyw, chociaż w niektórych rejonach kraju (szczególnie na Lubelszczyźnie) w pierwszej połowie maja zanotowano brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie i pojawiały się wypady roślin. Jednak na przeważającym obszarze kraju warunki wilgotnościowo-termiczne dla kiełkowania i wschodów warzyw gruntowych były optymalne (wysokie temperatury powietrza i dostateczna ilość wilgoci w glebie) - obserwowano szybkie i wyrównane wschody warzyw oraz przyspieszenie ich wegetacji. Wczesna wegetacja na ogół przebiegała bez zakłóceń z wyjątkiem rejonów, gdzie lokalnie wystąpiły zjawiska ekstremalne, takie jak burze z ulewnymi opadami deszczu i bardzo silnym wiatrem oraz gradobicia (zanotowane między innymi w okolicach Radomia).

Chociaż przyroda szybko nadrabia straty, a opóźnienia w wegetacji warzyw znacznie zmniejszyły się, jednak zbiory warzyw gruntowych w bieżącym sezonie z pewnością będą opóźnione. Istnieje też prawdopodobieństwo, że zbiór odmian wczesnych i średnio-wczesnych zbiegnie się w czasie.

Zaopatrzenie w nasiona warzyw, nawozy oraz środki ochrony roślin było na ogół dobre, ograniczeniem w ich zastosowaniu, podobnie jak w roku poprzednim, był czynnik ekonomiczny.